

תורה אור

פג:

הגשרפין פרק תשיעי סנהדרין

מסורת הש"ם

פרט לזו שמחוללת ועומדת. תימה דצפ' השוחט והמעלה (וצחים ד' קו). פליגי במתניתין ר' יוסי הגלילי ורצנן בטמא שאכל קדש טמא דר' יוסי הגלילי פוטר שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו אף טמא שאכל את הטוהר כיון שנגע צו טימאהו והשמא תיקשי להו תרומה אלא על כרחיך בשמחצ לו חצירו הכא נמי נימא הכי וי"ל דרצנן הוו ידעי דר' יוסי הגלילי לא איירי בתחב לו חצירו יי(וס"ד) דמשכחת לה בתרומה שלא הוכשרה או גילושה צמי פירות אי נמי כגון שנטמא הגוף ואח"כ נטמאת התרומה כדאמר התם בגמרא^[כ] וצפרק גיד הנשה

(חולין ד' קא. וסס) גבי קדש וקרא דפטר במחוללת בשנטמאה תחלה וילפינן מינה בעלמא דאין איסור חל על איסור ומאן דאית ליה איסור חל על איסור יאמר דשאני התם דגלי קרא וכן משמע צפרק כל הצער (סס ד' קי):
(וסס) **ומבבול** יום ששימש מנאן. תימה תיפוק לן מדכתיב לן מדרבנא גבי טבול יוס וצא השמש וטהר מכלל שהוא טמא כדנפקא לן מחוסר כפורים בסמוך מדכתיב וטהרה מכלל שהיא טמאה ומיך הר"ר חיים דגבי טבול יוס איכא למידרש וטהר טהר יומא כדרשנין צרכות (ד' ג.) אכל וטהרה לא שיך למדרש הכי ואע"ג דצפרק הערל (יצמות ד' עד: וסס) דרשין וטהרה^[כ] לטבול יוס הויה מחוסרת כפרה היא ועי"י מכלל שהיא טמאה לא אתי מיניה טבול יוס גרידא מיהו קשה דאיכא קרא אחרינא וצקדשים לא יאכל עד וגו' דמוקמינן צפ' הערל (סס) צוצ צעל שתי ראיות דלאו צר קרצן הוא ולענין תרומה ונימא מכלל שהוא טמא וי"ל דרבי סימאי דדריש הכא טבול יוס מקרא אחרינא סבר לה כחנא דפליג התם אתנא דבי רבי ישמעאל דמוקי ליה התם צוצ צעל שלש ראיות ומיהו קשה דגבי נגיעה כתיב (ויקרא יא) וטמא עד הערב וטהר ואריך לומר דאי לאו קרא דרבי סימאי דדריש טבול יוס מולא יחללו לא הוה דרשין מחוסר כפרה מוטהרה מכלל שהיא טמאה ולא טבול יוס מוטהר מכלל שהוא טמא משום דקלישא טומאתיהו אצל כיוון דאשכחן קרא צהדיא לטבול יוס אע"ג דקלישא טומאתיה תו דרשין מיניה שפיר מחוסר כפורים וא"ת צפרק שלשה מינין (מזר ד' מה. וסס) וצפ"צ ט(דצרכות) (ד' ט) דדרשין טמא יהיה לרבות טבול יוס עוד טומאתו צו לרבות מחוסר כפורים

פרט לזו שמחוללת ועומדת: וזר שאכל את התרומה: אמר רב זר שאכל את התרומה לוקה אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב לימא מר במיתה דכתיב וְכָל זֶר לֹא יֵאכַל קֹדֶשׁ^[כ] אני ה' מקדשם הפסיק הענין מיתיבי ואלו הן שבמיתה זר האוכל את התרומה מתניא אדרב קא רמית וְרַב תָּנָא הוּא וּפְלִיג: וזר ששימש דכתיב וְהָזֹר הַקָּרֵב יוֹמָת: וטמא ששימש כדבעא מיניה רב חייא בר אבין מרב יוסף מניין לטמא ששימש שהוא במיתה דכתיב דָּבַר אֶל אֹהֲרֵן וְאֵל בְּנָיו וַיֹּזְזֻר מִקֹּדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת שֵׁם קֹדֶשׁי וַיִּלִּיף חִילוּל חִילוּל מִתְּרוֹמַה מַּה לַהֲלֹן בְּמִיתָה אֵף כֹּאן בְּמִיתָה חִילוּל חִילוּל מִתְּרוֹמַה הוּהּ לִיהָ לְמִילָף שֶׁכֵּן גִּוַף טָמֵא מְקוּהַ בְּרָבִים אֲדִרְבָּה מְנוֹתָר ה"ל לְמִילָף שֶׁכֵּן קֹדֶשׁ פָּנִים פִּיגוּל וְנוֹתָר חִילוּל דְּרָבִים מִחִילוּל דְּרָבִים עֲדִיף: טבול יום ששימש: מנאן וְדַתְּנִיא ר' סִימַאי אֹמֵר רַמְזוּ לְטַבּוּל יוֹם שֶׁאֵם עֶבֶר חִילָל מִנִּין ת"ל^[כ] קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו אם אינו ענין לטמא ששימש דנפקא לן מויזנורו תניהו ענין לטבול יום ששימש ויליף חילול חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה: ומחוסר בגדים מְנַלְן אַבְהוּ רַבִּי יוֹחָנָן וּמַמְזוּ בַּה מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי אֱלֵעָזָר בְּר' שְׁמַעוֹן^[כ] וחזרת אותם אבנט בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם והוו להו זרים וְאֹמַר מִר זֶר שִׁשְׁמִישׁ בְּמִיתָה: וּמְחוֹסֵר כְּפָרָה מְנַלְן אַמְר רַב הוּנָא דְאֹמַר קָרָא^[כ] וכפר עליה הכהן וטהרה מְטַהְרָה מְכַלָּל שְׁהִיא טָמְאָה וְאֹמַר מִר טָמֵא שִׁשְׁמִישׁ בְּמִיתָה: וּשְׁלֹא רַחוּץ יָדִים וּרְגָלִים מְנַלְן דְּכִתִּיב^[כ] בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו: ושתויי יין דכתיב וַיֵּין וּשְׁכַר אֶל תִּשְׁתּוּ וְגו': ופרועי ראש דכתיב וְרֹאשָׁם לֹא יִגְלְחוּ וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ וְכִתִּיב בְּתִרְיָה^[כ] ויין לא ישתו איתקש פרוע ראש לשתויי יין מה שתויי יין במיתה אף פרועי ראש במיתה: אבל ערל אונון יושב באוהרה ערל מנאן אֹמַר רַב חֲסֵדָא דְבַר זֶה מִתּוֹרַת מֹשֶׁה רַבִּינוּ לֹא לְמַדְנוּ עַד שֶׁבֹא יְחֻזְקָא בִן בּוּזִי וּלְמַדְנוּ^[כ] כל בן נכר ערל לב וערל

רמזו לטבול יום שאם עבר חילל מניין ת"ל קְדוּשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יִחַלְלוּ אִם אִינוּ עֹנִין לְטָמֵא שִׁשְׁמִישׁ דְּנִפְקָא לָן מִוִּיזְנוּרָו תְּנִיחוּ עֹנִין לְטַבּוּל יוֹם שִׁשְׁמִישׁ וַיִּלִּיף חִילוּל חִילוּל מִתְּרוֹמַה מַּה לַהֲלֹן בְּמִיתָה אֵף כֹּאן בְּמִיתָה: וּמְחוֹסֵר בְּגָדִים^[כ] מנאן אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן וממזו בה משמיה דרבי אלעזר בר' שמעון וְחִזְרַת אוֹתָם אֲבֵנִט בּוֹזֵם שִׁבְגִּידֵיהֶם עֲלֵיהֶם כְּהוֹנָתָם עֲלֵיהֶם^[כ] ובמיתה: ומחוסר כפרה מנאן אמר רב הונא דאמר קרא וְכֹפֵר עֲלֶיהָ הַכֹּהֵן וּמְטַהְרָה^[כ] מטהרה מכלל שהיא טמאה ואמר מר טמא ששימש במיתה: ושלא רחויץ ידיים ורגלים מנאן דכתיב בְּבָאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מִיַּם וְלֹא יָמוּתוּ: וּשְׁתוּי יַיִן דְּכִתִּיב^[כ] ויין ושכר אל תשת וגו': ופרועי ראש דכתיב וְרֹאשָׁם לֹא יִגְלְחוּ וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ וְכִתִּיב בְּתִרְיָה^[כ] ויין לא ישתו איתקש פרוע ראש לשתויי יין מה שתויי יין במיתה אף פרועי ראש במיתה: אבל ערל אונון יושב באוהרה ערל מנאן אֹמַר רַב חֲסֵדָא דְבַר זֶה מִתּוֹרַת מֹשֶׁה רַבִּינוּ לֹא לְמַדְנוּ עַד שֶׁבֹא יְחֻזְקָא בִן בּוּזִי וּלְמַדְנוּ^[כ] כל בן נכר ערל לב וערל

גבי נכנס למקדש תיפוק ליה מוטהרה מכלל שהיא טמאה וי"ל כדפרישית משום דקלישא טומאתו לא הוה מחשצין ליה כטמא לענין מקדש מהך דרשה ואע"ג דהוי כטמא לענין אכילת קדש היינו משום דאשכחן טבול יוס דהוי כטמא לענין עבודה ומיהו קשה תרי קראי למה לי טמא יהיה לרבות טבול יוס ועוד טומאתו צו לרבות מחוסר כפורים מאחר דדרשין טבול יוס מקרא יתירא נפקא לן שפיר מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה וזהו דומק לומר משום דגבי נכנס למקדש לא כתיב טבול יוס צהדיא אלא מרצוא דקרא ולא דמי לעבודה דכתיב צהדיא ואין לתרץ נמי דאי לאו אלא חד ריצוא הוה מוקמינן במחוסר כפורים משום דמחוסר מעשה ולא בטבול יוס דשימשא ממילא ערבא דא"כ הוה ליה לנימר איפכא טמא יהיה לרבות מחוסר כפורים עוד טומאתו צו לרבות טבול יוס וגרסא לר"ת דלענין ציאת מקדש לא הוה דרשין מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה משום דצכרת דטומאת מקדש כתיב (במדבר יט) איש אשר יטמא ולא יתחטא וגו' דמיירי צהדיא בטומאת מת ולכן תריך נמי טפי קרא לרבות טבול יוס דמשמע אצל נתחטא דלאו מחוסר מעשה כגון טבול יוס לא הוה צכרת ולמאי דפרישית דמוטהרה מכלל שהיא טמאה לא הוה מרצין מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן טבול יוס מקרא דר' סימאי קשה קצת הא דקאמר צפ"צ דוצחים (ד' י. וסס) דאי כתב רחמנא במחוסר כפורים טבול יוס לא אתי מיניה הא לא אתא לן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן קרא לטבול יוס וי"ל דה"ק אי כתב רחמנא מחוסר כפורים צהדיא וכה"ג צפ"צ דיצמות (ד' ג.) וסס) גבי שפחה ונכרית ומיהו קשה דאי להאי נחית ליכתוב רחמנא טבול יוס ומחוסר כפורים צהדיא ולא לכתוב טמא ויש לומר דכיון דלא משכח צריכותא לא חש לדקדק: **רמזו** לטבול יום בו'. הוה מזי למיץ מצינייא מיושב וחד מהנך דצריש פ"צ דוצחים (ד' י.): **ויְלִיף** ח"צוֹ ח"צוֹ בַּתְּרוֹמָה. הקשה הר"ר חיים כיון דטבול יוס יליף מתרומה אס כן טבול יוס שאכל תרומה יהא צמיתה ולעיל גבי ואלו הן צמיתה קתי טמא שאכל תרומה ואילו טבול יוס שאכל תרומה לא קתי ושמא הוא הדין אי נמי כי היכי דממעטי רצנן לקמן צעל מוס ששימש מדכתיב צו ולא צבעל מוס ה"ה צו ולא בטבול יוס ומיהו טמא ששימש אין למעט מדכתיב צו דלהכי אהני ג"ש דחילול חילול וכן טבול יוס ששימש ומיהו לא יתכן כלל דלענין תרומה ממעטינן טבול יוס ממייתה מדכתיב צו ולענין טמא ששימש דהיא גופה מתרומה ילפא לא ממעטינן ליה לכך נראה דה"ה טבול יוס שאכל תרומה צמיתה ויש ליתן טעם דלא חשיב ליה משום דטמא וטבול יוס מחד קרא נפקי דהכי כתיבי צפרשת אמור אל הכהנים וצא השמש וטהר וגו' והדר כתב וצא ולא ישאו עליו חטא וממזו צו כי וגו' וקצת תימה היכי יליף מחוסר כפרה ששימש צמיתה מדאקרי טמא וטמא ילפינן חילול חילול מתרומה נימא דפסול בתרומה צמיתה דלא פסיל בתרומה לא הוי צמיתה כדרש"י צפ"צ דוצחים (ד' י. וסס) דפסיל בתרומה וכו' וי"ל דכיון דמחיל עבודה כדנפקא לן מויזנורו כל דאיקרי טמא סברא הוא דגמרינן מתרומה דהוי צמיתה אע"ג דטהור לתרומה: **אין** בגדיהן ע"יהן וכו'. הקשה ה"ר יעקב דאורליינ"ש והא מיתה כתב צהדיא גבי מחוסר צגדים צפ' ואמה תלוה ומיך דההוא מיתה אמכנסיים כתיבא כדמשמע פשטיה דקרא וקרא דוחגרת דדרשין מיניה אין צגדיהם עליהן אין כהונתם עליהם אינטריך לשאר צגדים ומיניה לא הוה ילפינן מכנסיים דלא כתיבי התם ומינה קשה למאן דאמר דיליף מכנסיים צפ"ק דיומא (ד' ה: וסס) מזה הדבר דוי"ו מוסף על ענין ראשון ויש מפרשים דמיתה דכתיבא אמכנסיים משום אה"מ דמיחייב מחוסר צגדים ושלא רחוך ידיים ורגלים אפילו צביאה ריקנית ואח"כ לומר כן כדפרישית לעיל^[כ] מתוך הצריחא"ס: וכל

- ↑ ובל יז לא יאכל קדש תושב בזה ויטביר לא יאכל קדש: ויקרא כב י
- ↑ ושמרו את משמרתיו ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללנה אני יי מקדשם: ויקרא כב ט
- ↑ ואתה ויגניף אתך תשמרו את הבריתם לכל דבר המזבח ולמביית לפרכת וגברתם עבדת מתנה אתן את הבריתם והיו הקרב יונקת: במדבר יח ז
- ↑ דבר אל אהרן אל בניו ויזוורו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני יי: ויקרא כב כ
- ↑ ואכליו עזנו ישא בי את קדש יי חלל וגברתה דנפשו ההוא מעמיה: ויקרא יט ח
- ↑ קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כי את אשר יי לחם אלהיהם הם מקריבם וקדי קדש: ויקרא כ ו
- ↑ ותגרת אתם אבנט אהרן ובגיו וחבשת להם מגבעת והיתה להם כהנה לחקת עולם ומלאת יד אהרן ויד בגיו: שמות כט ט
- ↑ ואם לא תמצא קדוה די שה וקלקה שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחר לחטאת ובפר עליה הכהן וטהרה: ויקרא יב ח
- ↑ בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה ליי: שמות ל כ
- ↑ וין ושכר אל תשת אתה ובגיו אתך בבאכם אל אהל מועד ולא תמתו חקת עולם לדתתיכם: ויקרא י ט
- ↑ וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו כסוים יקסמו את ראשיהם: יחזקאל מד כ
- ↑ וין לא ישתו כל בזהן בבואם אל החצר הפנימית: יחזקאל מד כ
- ↑ בה אמר אדני אלהים כל בן נכר ערל לב וערל פשר לא יבוא אל מקדשי לקבל בן נכר אשר בתוך בני ישראל: יחזקאל מד ט

- ↑ (עריכות ג: וט"ז), (וצחים ז, א) (וצחים ז, ד) (וצחים טז, ה) (יצמות עד: וצחים יט, י), (וצחים יח: כב: לעיל כב: תענית ז: יומא עא: מו"ק ה, א) כס"א: בתרומה, (בס"א: כהן משומד, ט) ו"ל אי נמי, (י' דף קח,.) (ז' ז"ל טהרה. רש"י, (דמסכת דף ט:.), (ט ע"א ד"ה ולא, (ז' ונ"ע פוס' וצחים ז: ד"ה אין ועוד שם מוס' כד. סד"ה כג. אימא מה,)

—‏ —

מוסף רש"י

- ↑ קדושים יהיו לאלהיהם. גבי טומאה כתיב באמור ולא יחללו וגו' כי את אשר יי לחם וגו', בחילול קדשים הכתוב מדבר (וצחים ז,.) דנפקא לן מויזנורו. דכתיב ביה חילול (וסס). וחזרת אותם אבנט. אהרן ובניו וגו' והיתה להם כהונה לחקת עולם (כן הגידשא בבבויים שס) והיתה להם הלבושה אהת לכהונה, אלמא כהונת מליה צנצדקין ואי לא הוו להו זרים (וסס), טהרה מכלל שהיא טמאה. עד עכשיו (יבמות עד: וצחים יט.) דכתיב יין ושכר אל תשת. צנואסם אל אהל מועד ולא תמותו, דהיינו מיתה בידי שמים מנאן כתיב יומת (תענית ז.) הא אס תשתו צנואסם אל אהל מועד תמותו (שבועות לו.). דבר זה. דכין ערל פסול לעבודה (לעיל כב.). כל בן נכר ערל לב. שתנכרו מעשיו מתמת ערל לבו שהוא ערל לב רשע (וצחים יח.).

מסורת הש"ס

(א) זכחים טז., (ב) זכחים כג., (ג) פסחים לג. [נעיל פג. כריתות כג.], (ד) [פסחים טז וס"ג], (ה) [זכחים יז.], (ו) [לקמן פט.], (ז) לעיל סו. [קמן דף פט.], (ח) [נעיל פא.], (ט) פסול טומאה. רש"י, (י) [ויקרא יז.], (יא) [ויקרא כג.], (יב) [שם], (יג) [לקמן פט.], (יד) [קדושין טז.],

גליון הש"ס

גמ'. וכל דבר הבא מן הבבלי. ע"י שניה מקובלת בז"ק דף ה' ע"א ד"ה אחא תחת. ובמשנות מולדות ארס להשכ"ח סומן זו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מי כתיב כו' ארץ אינו כתיב' וחות ו' נמחק: (ב) ד"ה אמר קרא וכו' פסול טומאה ובמיתה הס"ד:

מוסף רש"י

וערל צער. שמתו אחיו מחמת מילה: לא יצא. והיינו אזהרה מדברי קבלה בעלמא ולא לקי עלה: ומן המקדש לא יאל וגו'. כלומר אע"פ שמתו אציו ואמו אין צריך לנאח מן המקדש שאס יעבוד לא יחלל הא כהן אחר שלא יאל חלל: מי כתיב צגופיה. מי כתיב צכהן הדיוט גופיה חילול מכלל דמכהן גדול דכתי' ביה ארץ(א) ואינו מחלל הוא דקא אחי: ולא לישיצה. דכיון דלא נצחר הוה ליה כור וצפ"צ דזכחים (דף כג.): רמינן מכדי יושב כור דמי ומיחל עבודה אימא במיתה הוא כור אלמה תניא אינו במיתה והתם מפרק לה משום דהוי זר ושלא רחץ ידיס ורגלים ושמויי יין שלשה כמזיס הצאים כאחד דכתיב צהו מיתה ואין מלמדין: **אמר קרא צו**. בתרומה במיתה דכולהו נמי מינייה גמרי ואחא צו למיעוטא ולא בעל מוס ומסתברא בעל מוס הוא דקא ממעט ולא טמא וטבול יוס שהן (ט) פסול טומאתן צמייתה(י): **גמר חטא חטא מסרומה**. מעילה כתיב צה"ו וטטאה צגגה והכל כתיב ולא ישאו עליו חטא וממוס: **צו ולא צמעילה**. וממיתה לחודה הוא דלמעטע דגבי מיתה הוא דכתיב צוי' אבל אזהרה מגממרא גמר להזיד צמעילה צגורה שוה דחטא חטא מתרומה: **מה להלן צידי שמים**. דצמאתיס וחמשים איש דקרח צשרופיס כתיב (צמדבר יז.): **ר' יוחנן בן גורי וכו'**. דס"ל נציא שהדיח את הרצים צחנק. ולקמן מפרש צמאי פליגי: פלוגתא דר"ש ורבנן צאלו הן הנחנקין(ט) ויליף טעמא מקרא: **והא סגן**. זר ששימש רבי עקיבא אומר צחנק וצברייתא קמני לר"ע צסקילה: **מסניסין ר' שמעון**. דאמר נציא שהדיח צחנק וזר ששימש מינייה גמר ורבי שמעון תלמידו של רבי עקיבא הוא ואמר לר"ע זר ששימש צחנק נציא שהדיח צחנק: **וצרייתא צנן**. צני מחלוקתו של רבי שמעון ואף הו ס תלמידי רבי עקיבא הוו ואמרי משמו סקילה צתריייהו:

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

וערל בשר לא יבא אל מקדשי (לשרתני) ^(א)ואונן מנולן דכתיב ^יומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו הא אחר שלא יצא חילל א"ל רב אדא לרבא וניילף חילול חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה מי כתיב ביה בגופיה מכללא קאתי הוי דבר הבא מן הכלל * וכל דבר הבא מן הכלל אין דנין אותו בגזרה שוה יושב מנולן ^(ב)אמר רבא אמר רב נחמן אמר קרא ^בכי בו בחר ה' אלהיך מכל שבטיך לעמוד לשרת לעמידה בחרתיו ולא לשיביבה בעל מוס ר' אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה מ"ט דרבי דכתיב ^באך אל הפרוכת לא יבא וגו' ויליף ^בחילול ^באך אל הפרוכת לא יבא וגו' במיתה אף כאן במיתה וניילף חילול ^בחילול מנותר מה להלן בכרת אף כאן בכרת מסתברא מתרומה הוה ליה למילף שכן פסול הגוף מפסול הגוף אדרבה מנותר הוה ליה למילף שכן קודש פנים פיגול ונותר אלא מטמא ששימש גמר פסול הגוף מפסול הגוף קודש פנים פיגול ונותר מקודש פנים פיגול ונותר ורבנן אמר קרא ^בבו ולא בבעל מוס ^(ג)היזר במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה מאי טעמא דרבי אמר ר' אבהו ^(ג)גמר ^דחטא מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה ורבנן אמרי אמר קרא בו בו ולא במעילה: זר ששימש במקדש: ^(ד)תניא רבי ישמעאל אומר נאמר כאן ^הוהזר הקרב יומת ונאמר להלן ^הכל הקרב הקרב אל משכן ה' ימות מה להלן בידי שמים אף כאן בידי שמים ר"ע אומר נאמר כאן והזר הקרב יומת ונאמר להלן ^ווהנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה רבי יוחנן בן גורי אומר מה להלן בחנק אף כאן בחנק במאי קמיפלגי רבי ישמעאל ורבי עקיבא רבי עקיבא סבר דנין יומת מימות ורבי ישמעאל סבר ^זדנין הדיוט מהדיוט ואין דנין הדיוט מנביא ורבי עקיבא כיון שהדיח אין לך הדיוט גדול מזה במאי קמיפלגי רבי עקיבא ורבי יוחנן בן גורי בפלוגתא דרבי שמעון ורבנן דתניא ^זנביא שהדיח בסקילה ר"ש אומר בחנק הא אנן תנן ^(ח)רבי עקיבא אומר בחנק תרי תנאי ואליבא דרבי עקיבא מתניתין ר' שמעון ואליבא דר' עקיבא ברייתא רבנן ואליבא דרבי עקיבא:

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

רבי עקיבא סבר דנין יומת מיומת ואין דנין יומת מימות ורבי ישמעאל סבר ^אדנין הדיוט מהדיוט ואין דנין הדיוט מנביא ורבי עקיבא כיון שהדיח אין לך הדיוט גדול מזה במאי קמיפלגי רבי עקיבא ורבי יוחנן בן גורי בפלוגתא דרבי שמעון ורבנן דתניא ^אנביא שהדיח בסקילה ר"ש אומר בחנק הא אנן תנן ^(א)רבי עקיבא אומר בחנק תרי תנאי ואליבא דרבי עקיבא מתניתין ר' שמעון ואליבא דר' עקיבא ברייתא רבנן ואליבא דרבי עקיבא:

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

לא מועלין צהן דגמרינן חט חט מתרומה וצתרומה כתיב צני ישראל ולא עוצדי כוכצים ואמרין צד"א צקדשי מוצח אבל צקדשי צדק הצית מועלין ומפרש טעמא דכי גמרינן מעילה חט חט מתרומה דומיא דתרומה דקדישא קדושת הגוף אבל קדשי צדק הצית דקדושת דמים לא וקצת יש לחכות היא דמכות דמיירי צקדשי מוצח שהוממו דשייך צהו פדיון אבל קשה ממעילה פרק הנהנה (דף יח.): דממעט מחובר ממעילה משום דגמרה מתרומה אלמא ילפינן קדשי צדק הצית דתרומה ויש לומר דהתם הוא דבעינן דומיא דתרומה משום דכתיב לה' לרצויי ולא גמרינן אלא דומיא דקדושת הגוף ואע"ג דרבי יוסי דרש ליה התם ולא צנן מכל מקום לרצנן נמי אהני לגבי הכי דלא גמרינן קדשי צדק הצית מתרומה (וע"ש פוס' תמורה ג. ד"ה מאי תרומה):

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

פר. תורה אור

1. ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי גור שמן משחת אלהיו עליו אני יי. ויקרא כא יב 2. כי בו בחר יי אלהיך מכל שבטיך לעמד לשרת בשם יי הוא וגביו כל הימים: דברים יח ה 3. אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו ולא יחלל את מקדשי: כי אני יי ויקרא כא כג 4. ושמרו את משמרותי ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו אני יי ויקרא כב ט 5. ואכליו עונו ישא כי את קדש יי חלל וגברתה תגפש הוהא מעמיה: ויקרא יט ח 6. נפש כי תמעל מעל וקטאה בשגגה מקדשי יי והביא את אשמו ליי אל מקדשם: ויקרא כב ט 7. ואתה וגביו אתה תשמרו את בהותכם לכל דבר המזבח ולמביית לפרכת וגעברתם עבדת מתנה אתן את בהותכם ויהי הקרב ימות: במדבר יח ו 8. כל הקרב הקרב אל משכן יי ימות האם תמנו לנוע: במדבר יז כח 9. והנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת כי דבר קרה על יי אליהם המוציא אתכם מארץ מצרים והפריך מבית עבדים להדיחך מן הדרך אשר ערך יי אלהיך ללכת בה ובערתה הרע בדברים יג ו מקרבה:

ויקרא יט ח

7. ואתה וגביו אתה תשמרו את בהותכם לכל דבר המזבח ולמביית לפרכת וגעברתם עבדת מתנה אתן את בהותכם ויהי הקרב ימות: במדבר יח ו 8. כל הקרב הקרב אל משכן יי ימות האם תמנו לנוע: במדבר יז כח 9. והנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת כי דבר קרה על יי אליהם המוציא אתכם מארץ מצרים והפריך מבית עבדים להדיחך מן הדרך אשר ערך יי אלהיך ללכת בה ובערתה הרע בדברים יג ו מקרבה:

9. והנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת כי דבר קרה על יי אליהם המוציא אתכם מארץ מצרים והפריך מבית עבדים להדיחך מן הדרך אשר ערך יי אלהיך ללכת בה ובערתה הרע בדברים יג ו מקרבה:

9. והנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת כי דבר קרה על יי אליהם המוציא אתכם מארץ מצרים והפריך מבית עבדים להדיחך מן הדרך אשר ערך יי אלהיך ללכת בה ובערתה הרע בדברים יג ו מקרבה:

9. והנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת כי דבר קרה על יי אליהם המוציא אתכם מארץ מצרים והפריך מבית עבדים להדיחך מן הדרך אשר ערך יי אלהיך ללכת בה ובערתה הרע בדברים יג ו מקרבה:

	עין משפט גר מצוה
	
א א מ״ה פ״ה מהלכות ממרים הל״ה ופט״ו מהלכות סנהדרין הל״ג סמג לאוין ריטו ועשין קו טוש״ע יו״ד סי׳ רמא סעיף א בצה״ה וטוש״ע ח״מ סי׳ תכד פט״י א׳]	
ב ב מ״ה פט״ו מהלכות סנהדרין שס ופרק ט מהלכות גניבה הל״א סמג לאוין קלד׳	
ג ג מ״ה פט״ו מהלכות סנהדרין שס ופ״ג מהלכות ממרים הלכה ח סמג לאוין קיג׳	
ד ד מ״ה פט״ו מהלכות סנהדרין שס ופ״ט מהלכות יסודי התורה הל״א ופ״ה מהלכות ע״ז הל״ח סמג לאוין לה׳	
ה ה מ״ה פט״ו מהלכות סנהדרין שס ופרק ה׳ מהלכות ע״ז הלכה ו סמג לאוין לב׳	
ו ו מ״ה פט״ו מהלכות סנהדרין שס ופ״א מהלכות יסודי ביאה הל״ו סמג לאוין קג׳	
ז ז מ״ה פ״ב מהלכות עדות הל״י׃	
ח ח מ״ה פ״ג מהלכות סנהדרין שס ופ״ב שבת הל״ז ופ״ח הל״ז ופ״י הל״י	
ט ט מ״ה שס פ״א הלכה ו׳	
י י מ״ה פ״ה מהלכות ממרים הלכה ז סמג לאוין רי״ט טור שו״ע יו״ד סימן רמא סעיף ג [טוש״ע ח״מ סי׳ תכד סעי׳ א׳]	
יא כ מ״ה פכ״ה מהלכ׳ שבת הל״ח סמג לאוין סה טוש״ע א״ח סימן שח סעיף ח׳]	
יב ל מ״ה פ״א מהלכות שבת הל״ז ופ״ח הל״ז ופ״י הל״י ופ״ד מהלכות חובל הל״ח סמג לאוין סה ועשין ע׳]	

פרד:

אַלֹּו הַן הַנַּחֲנֻקִּין: ה"ג ואצטרף למכתב מכה איש ומת ואצטרף למכתב ואיש כי יכה כל נפש. ולא כמו שכתוב בספרים כל

מכה נפש דבפרק יולא דופן (מדה מד: ושס) גמרינן בן יוס אחד דההורגו חייב ומפיק ליה מדכתיב ואיש כי יכה כל נפש נפש כל דהוי:

אִישׁ דבר מצוה אין. יש ספרים

שכתוב בהן אשה לא ואע"ג

דהשוה הכתוב אשה לאיש וכי' הני מילי בפרשה שנאמר בלשון זכר אבל היכל דכתיב איש בהדיא ממעטין אשה כדפירש שלח פרק ד' מיתות (לעיל סו.) גבי מקלל אביו ואמו:

הוּהָ אַמִּינָא אַפִּילוּ נַפְלִים. תימה א"כ היכי מייחייב דמי וולדות הא מייחייב מיתה וי"ל דה"א דהכא

גזירת הכתוב היא היכא דלא נמכוין לוולדות כדאשכחן לרבי' ונפתה נפש תחת נפש ממון אי נמי נהי דהוה מייחייב אנפל לאחר שנולד קודם שנולד לא מייחייב: **הבחישה באבנים** בוי'. בהכחשה דלא הדרא איירי דאס לא כן לא שייך נזק דמקרי שבת מידי דהוה אהכזה על ידו ולמטה וסופה לחזור וצבהמה' לא שייכי ד' דברים: **אַלֵּא רֵמָאן דְרִית לִיה דתנא דבי חזקיה**. פירשתי לעיל צפ':

הגשרפין (דף עט: ד"ה צין):

מאן שמעת ליה דאמר מקלָקָל בחבורה חייב ר"ש. פלוגתא דר' יהודה ור"ש במקלקל בחבורה ומקלקל בהצבעה לא מנינו בפירוש לא צמשנה ולא צבריימא וצפרק האורג (שבת דף קו. ושס) דחק רש"י לפרש דנפקא מפלוגתא דמלאכה שאינה זריכה לגופה פטור עליה הלכך אין לך חובל ומצעיר שאינו מקלקל ואפילו מצעיר עזים לתבשילו מקלקל הוא אצל העזים ומה שהוא מתקן אצל אחרים לרבי שמעון לא חשיב ליה דהא מלאכה שאינה זריכה לגופה היא אס כן כי חייב הכתוב חובל ומצעיר מדאצטרף למשרי מילה ומדאסר העברה דבת כהן על כרחיה במקלקל נמי חייב אבל רבי יהודה סבירא ליה מלאכה שאינה זריכה לגופה חייב עליה הלכך חיוב דחובל צריך לכלבו ומצעיר צריך לאפרו משכחת לה ואע"פ שמקלקל הוא אצל מלאכה עצמה מתקן הוא אצל אחרים ולרבי יהודה צבי האי גוונא מלאכה היא משום תיקון דאחרים אבל מקלקל ואינו מתקן פטור לשון הקוגנט' כתבתי השתא הא דאמר' התם בפרק האורג (שס) תני רבי אבהו קמיה דר' יוחנן כל המקלקלין פטורים חוץ מחובל ומצעיר אמר ליה פוק תני לצרא חובל ומצעיר אינה משנה בו' משמע מתוך פי' הקונטרס דר' אבהו כר"ש ורבי יוחנן דבעי כריך לכלבו ולאפרו כר' יהודה וחוה תימה א"כ אמאי א"ל פוק תני לצרא אטו משום דס"ל כרבי

יהודה מאן דתני כר"ש משתיק ליה דכי האי גוונא פריך פרק קמא דחולין (דף טו.) ועוד אי חשיב תיקון גמור כריך לכלבו ולאפרו אמאי נקט חובל ומצעיר ועוד דר"ש אפי' בחובל ומצעיר בעי שתהא זריכה לגופה כדמסיק בשמעתין גבי חובל ובשלהי ספק אכל (כריית דף כ:) גבי הצערה על כן נראה דר' אבהו ור' יוחנן אליבא דר"ש פליגי דר' אבהו כר"ש כדאיתא בפרק האורג (שבת דף קו.) ורבי יוחנן סבר דאפילו ר' שמעון בעי תיקון קלט ומיהו לא חשיב תיקון שיתחייב צדק לר' יהודה דאין דרך לחבול בחצירו ליתן לכלב ולשרוף גדיש בשביל אפר ופלוגתא דמקלקל בחצורה דרבי יהודה ורבי שמעון קים ליה להש"ס או בקבלה או שמה ברייתא שנויה בשום מקום וכי תימא לרבי אבהו כיון דליכא תיקון א"כ זריכה לגופה היכי משכחת לה הא משכחת לה באיסורי הנאה שסבור שיכול ליהנות וליתן לכלבו וכן מצעיר באיסורי הנאה שסבור שיכול לבשל קדירה ועוד יש לדקדק פלוגתא דמקלקל בחצורה מדתנן בפסחים פר' אלו דברים (דף עב: ושס עג. ושס) ושאר כל הוצאים ששחטן לשם פסח אס אינן ראויין חייב ואמר' בגמ' מאן תנא דשני ליה בין ראוין לשאינן ראוין ר"ש הוא ואמרין התם לעיל מיניה דאיירי בטועה אלמא מחייבין מתעסק ואמרין צפ' ספק אכל (כריית ד' יט:) הנח למינוקות הואיל ומקלקל בחצורה חייב מתעסק נמי חייב ומדמחייב רבי שמעון מתעסק בחצורה שמע מינה מקלקל

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

אַלֹּו הַן הַנַּחֲנֻקִּין. **ממרא על פי צים דין**. כמו ממרים הייתם עם ה' (דברים ט.) שמסרב על פי צ"ד הגדול שכלשכת הגזית: **וּזוּמָמִי צַת כַּהֵן**. אע"פ שהם היו מחייבין אותה שריפה אין נדונין אלא צמיתה שהיו מחייבין לבועל ויהיו חנק כשאר צא על אשת איש כדמפרש קרא היא תשרפה ולא בועלה וחוממיה ילפינן מכאשר זמם לעשות לאחיו ולא לאחותו: **וּבּוּעֵלָה**. בנשואה צת כהן קמיירי אבל ארוסה בועלה בסקילה: **גַּב' ס"ד**. צמיתה: **קַטַל חַד בְּסִיף**. כדתנן בפרקין לעיל (דף עו.) אלו הן הנהרגים הרוצח ועיר הנדחת: **מאי איכא למימר**. הכא דאיכא למדרש דאביו דאביו צחנק: **אַלֵּא מדכסיב מכה איש ומת**. היכא דבעי מיתה מפרש מיתה בהדיא: **אַפִּילוּ נַפְלִים**. כגון בן טשעה ורשאו אטוס או שיש לו שני גבין דלא חיי: **דְּכִסִּיב צִיָּה נֶפֶשׁ**. ונפש משמע דס דהוה חצורה: **הכחישה**. לצהמה: **צֹאנִים**. דלא עשה צה חצורה: **לנפש אדם**. דהיינו אביו דאע"ג דלא בעינן מיתה חצורה מיהא בעינן: **אַלֵּא הַקִּישָׁא למה לי**. דאחשק מכה אדם למכה צהמה כחד קרא הואיל וילפת ליה מאס אינו ענין: **לדסניא דבי חזקיה**. צב"ק [צהמניח] (דף לה.)

לפטור חייבי מיתות שוגגין מן התשלומין מה מכה צהמה לא חלקת צו וכו': **הניחא וכו'**. פלוגתא דרבי יוחנן ורשב"ל בצמזות באלו נערות (דף לד:.) **מה מכה צהמה לרפואה**. כגון מקי' דס פטור מן התשלומין שהרי לא הוסיקה: **אף מכה אדם**. דייטנו אביו: **לרפואה פטור**. ממימה ואע"ג דחצורה היא: **ואהצט לרעד כמוד**. לא הוזהרו ישראל מלעשות לחצריהם אלא דבר שאינו חפץ לעשות לעצמו: **סיולא**. קוף ישב לו בצבירו: **למפסח ליה כווסא**. כויה להוציא ליחא ממנה: **אי הכי אחר נמי**. לא ליפתח שהרי כל ישראל הוזהרו על חבלת חצירו דכתיב (דברים כה) לא יוסיף פן יוסיף: **שגגה לאו**. כשאין מתכוין הוי שגגה באיסור שזדונו לאו בעלמא דקיל: **מחט של יר**. היא מחט קטנה שמופרין בה בגדים ניטלת בשבת ליטול בה את הקוץ. ומשום דקמתי לה להלן במסכת שבת בפרק כל הכלים (דף קכב:) גבי ושל שקאין לפתוח צו את הדלת קיל ליה להא קטנה מחט של יד: **דילמא חביל**. ועבד חצורה בשבת: **מקלקל הוא**. וכל המקלקלין פטורין בחלול שבת דמלאכת מחשבת כתיב' ואין מחייב אמקלקל אלא רבי שמעון ומקלקל בחצורה רבי שמעון נמי לא מחייב אלא במתכוון לכך דהוי כריך לחבלה אבל הנוטל קוץ אין כריך לחבלה וצבאזנו לא יחבל: ור'

יהודה מאן דתני כר"ש משתיק ליה דכי האי גוונא פריך פרק קמא דחולין (דף טו.) ועוד אי חשיב תיקון גמור כריך לכלבו ולאפרו אמאי נקט חובל ומצעיר ועוד דר"ש אפי' בחובל ומצעיר בעי שתהא זריכה לגופה כדמסיק בשמעתין גבי חובל ובשלהי ספק אכל (כריית דף כ:) גבי הצערה על כן נראה דר' אבהו ור' יוחנן אליבא דר"ש פליגי דר' אבהו כר"ש כדאיתא בפרק האורג (שבת דף קו.) ורבי יוחנן סבר דאפילו ר' שמעון בעי תיקון קלט ומיהו לא חשיב תיקון שיתחייב צדק לר' יהודה דאין דרך לחבול בחצירו ליתן לכלב ולשרוף גדיש בשביל אפר ופלוגתא דמקלקל בחצורה דרבי יהודה ורבי שמעון קים ליה להש"ס או בקבלה או שמה ברייתא שנויה בשום מקום וכי תימא לרבי אבהו כיון דליכא תיקון א"כ זריכה לגופה היכי משכחת לה הא משכחת לה באיסורי הנאה שסבור שיכול ליהנות וליתן לכלבו וכן מצעיר באיסורי הנאה שסבור שיכול לבשל קדירה ועוד יש לדקדק פלוגתא דמקלקל בחצורה מדתנן בפסחים פר' אלו דברים (דף עב: ושס עג. ושס) ושאר כל הוצאים ששחטן לשם פסח אס אינן ראויין חייב ואמר' בגמ' מאן תנא דשני ליה בין ראוין לשאינן ראוין ר"ש הוא ואמרין התם לעיל מיניה דאיירי בטועה אלמא מחייבין מתעסק ואמרין צפ' ספק אכל (כריית ד' יט:) הנח למינוקות הואיל ומקלקל בחצורה חייב מתעסק נמי חייב ומדמחייב רבי שמעון מתעסק בחצורה שמע מינה מקלקל

	מסורת הש"ס
---------------------------------------	------------------------------

- א) [לעיל ע: לתמן פט.],
- ב) [לעיל טו: גכ:], ה) מדה מד: [ש"ס חוס'], ד) [לתמן פה:], א) [לעיל עט: ושס נסמן:], ו) [בערוך ערך בע ד' איתא בועתא], ו) שבת קו. קכב:, ח) [ויקרא כא], ט) [דברים יט', י'] [שמות לה], ט') [ש"י חוס' מדה מד: ד"ה איש כי יכה], י) [כדאיתא פסחים מג:],
- מ) [לעיל עט:].



תורה אור השלם

- ↑ ומבזה אביו ואמו מות יומת: שמות כא טו
- ↑ מכה איש וְמוֹת מוֹת יומת: שמות כא יב
- ↑ או באיבה הקדוה בידו וְמוֹת מוֹת יומת הַפּוֹכֶה רָצַח הוּא בְּאֵל הַדָּם וְמוֹת אֵת הָרָצָח בּפָּגְעוּ בוֹ: במדבר לה כא
- ↑ כל מכה נפש לפי עדים יִרְצֹחַ אֶת הָרָצָח וְעַד אֲחֹד לֹא יִעָנֶה בְּנֶפֶשׁ לְמוֹת: במדבר לה ל
- ↑ [לפי חוסין] ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת: ויקרא כד יז
- ↑ ומבזה בהמה וְשִׁלְמָנָה וּמִבְּזָה אֶדָם יוֹמֵת: ויקרא כד כא
- ↑ ישלמנה נפש תחת נפש: ויקרא כד יח
- ↑ לא תקם ולא תשר את בני עמך וְאֶחָבֶּה לְרֹעֶךָ בְּמוֹךְ אָנֹכִי יְיָ: ויקרא יט יח



גליון הש"ס

תוס' ד"ה הבחישה וכו'. לא שייכי ד' דברים. ע"י גטיין דף מז ע"ב חוס' ד"ה ושור:



הגהות הב"ח

א) גמ' רב פפא לא שציק לצריה:

מסורת הש"ס

א) [שבת קה: קז: קמא: כריעות כז:], ב) [ז"ק פו:], ג) כחצות לב: מכות טו, ד) [יבמות כב: וס"ג], ה) [שם קא:], ו) [ז"ק נד: ד"מ סב, חגיגה כו, יבימות כב:], ז) [משפטים פרשה ה], ח) [שבת לה:], ט) [דף מד:], י) [דף פו:], יא) [וע"י היטב מוס' יומא' יט: ד"ה מי חיבא ומוס' ד"מ י: ד"ה מן],

תורה אור השלם, 1877, צילום לא תקלף וקשיא בעמק לא תארי: שמות כב כז

תורה אור השלם
1. אֱלֹהִים לֹא תִקְלָף וְקָשִׁיא בְּעַמְקָא לֹא תֵאָרִי: שמות כב כז

מוסף רש"י

מלאכה שאינה צריכה לגופה. כל מלאכה שאינה צריכה אלף לטקיה מעליה, הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, דכחוט לא בזה לי ולא היה צריך לה, הלכך לאו מלאכת מחשבת הוא לר"ש (שבת צג:). ביישור ישן, צייט אלס יסן, רומת. מתוך שנתו ולא הכיר בבשמו שטעה זה זה (בר"ק יב:). הכהו הכאה שאין בה שוה פרוטה לזקה. שאם יש זה משלומי פרוטה משלם ואינו לוקה, דליפין בכמויות באלו נעוה (לב:). בפירוט ריבנה תורה חובל בחבירו למשלומין, וכי אין זה שוה פרוטה לוקה שעבר על לא יוסיף פן יוסיף (מכות ט:). דמקשינן הכאה לקללה. ברשת ואלה המשפטים סמך הענין אלף שפסוק אחד מפסוק ציניה וחיבל למ"ד היקש הוא (יבמות קא:).

ור' שמעון אית ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. בפרק המצניע (שבת ד' נג:). גבי המוליא את המת במטה: **מהו שיעשה שליח**. ד"ד לאציו אס נתחייב אציו נדוי או מלקות: **ואחר מי הסירו**. לקללו ולהכות את חבירו והלא כל ישראל הוזהרו על הכאת חביריהם ועל קללתם כדילפינן דר' מיתוס (לעיל ד' נח:). אפ"ה נעשה שליח ד"ד לכך דכתיב (דברים כה) ארבעים יכנו וכתיב (במדבר ה) יתן ה' אותך: **ומה מי שמואז להכוסו**. ברייתא תניא הכי במכילתא⁽¹⁾: **מאי לאו אידי ואידי**.

מאז ואינה מאז תרווייהו במקום מאז והא צבנו והא באתר והכי קאמר ויליף אזהרה למכה אציו: **ומה אחר שמואז להכוסו במקום מאז**. דכתיב יכנו: **מאז שלא להכוסו**. יותר מארבעים (דברים כה) ולא יוסיף פן יוסיף צנו שאינו מאז להכותו אפילו במקום מאז אלמא אינו נעשה שליח לכך אינו דין שמוזהר שלא להכותו שלא במקום מאז: **ומה במקום מאז שמואז להכוסו מאז** שמואז במקום מאז לא כל שכן ויליף אזהרה למכה אציו או חבירו מהכא: **בא אחר והכחו וקילנו פטור**. קס"ד פטור ממלקות: **ואינו יולא**. ואשמעי' דצנו אינו נעשה שליח בית דין לכופו לנאת וקשיא לרב ששת: ה"ג והאמר **רב ששם ציישו יסן ומס חייב**. ציישו יסן ומת תוך שינתו: **חייב**. דהא מתבציישין צניו והאי נמי ל"ש: **מכלל**. דחייב דתתני גבי צנו ממון קאמר בתמיה והא צאין זה שוה פרוטה מוקמת לה: **אלא**. על כרחך חייב דצינו קאמר מיתה: **הכא נמי**. דתני גבי אחר פטור דצינו קאמר וממלקות פטר ליה ואכתי מאי שנא: **צעושה מעשה עמך**. וזה שעובר עבירה שחייב מיתה לאו עושה מעשה עמך הוא: **הסינה קללה**. דכתיב ביה צעמך: **מקשינן**. כלומר גמרינן צמה מצינו. ואיכא דאמרי היקשא דכתיב מכה אציו ומקלל אציו גבי הדדי באלה

המשפטים אלף שמקרא אחד מפסיק צינתים: **אי הכי צנו נמי**. דהא לא כתיב אזהרה במקלל אציו אלף במקלל חבירו שאציו בכלל עמך צפ"ד מיתוס (לעיל ד' טו:). דרב פנחס משמיה דרבא צמכת חגיגה בסוף חומר בקודש: **במקוים**. הראוי להתקיים ולא זה שנגמר דינו: מדי

משום דהוי פסיק רישיה וחשיב מלאכת מחשבת כיון שידוע שיצטיר ור' שמעון דפוטר משום דלאנה צריכה לגופה ולא צעי מלאכת מחשבת דהא ר' שמעון מחייב מקללק בהצבעה ומקללק דמיפטור בשאר מלאכות היינו משום דלא הוי מלאכת מחשבת כדמוכח שלהי פרק קמא דחגיגה (דף י:). מכלל דבהצבעה לא חיישינן והא דשרינן לבעול לכתחלה בשבת אס להנאת עצמו הוא צריך אפילו דס חבורי מחבר ה"ט משום דאינה צריכה לגופה ור' אליעזר דמחייב חטאת⁽²⁾ במכבד ומרצץ לאו משום דליהוי פסיק רישיה דהא שרי לר' שמעון לכתחלה אלף חשיב תיקון לכיבוד ולריצון כעין צנין ואפילו בלא השוואת גומות דדבדר מועט מיחייב משום צונה כדאשכחן⁽³⁾ גודלת ופוקסת ובס"פ כירה (שבת דף מז:). דהוי שרי לטלטל נר הדולק בשבת אי לאו משום דבקים לדבר האסור היינו משום דאי מכבה בלא מתכוין אינה צריכה לגופה היא ומיהו תימא דהא לשמואל קאמר בפרק כירה⁽⁴⁾ דדבדר שאין מתכוין סבר לה כר"ש ובמלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כר' יהודה וכיון דסבר כר"י במלאכה שאינה צריכה לגופה היכי דבר שאין מתכוין דשרי התם (דף מא:). גבי מיתס שפיניהו לתת לתוכו מים להפשיר אפי' שיעור לצרך דהוה ליה שגגת סקילה וי"ל דהא דאשרינן הכא קוז וסילוא משום דחיישינן כשמתחיל להסיר שמו יתהפך דלא סגי אי לא הוי פסיק רישיה ולא ינית בצביל כך אבל שאר דבר שאין מתכוין דלא פסיק רישיה הוא שרי

וליעול קוז בשבת מודה שמואל אע"ג דמחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה דקסבר מקללק בחצורה פטור: **הא בבנו הא באחר**. רוצה ללמד מכאן אזהרה למכה אציו דלא נפיק מפן יוסיף כיון דאינו מאוזה להכותו ומשמע בסמוך דאפי' ציוא ליהרג נפקא לן אזהרה לצנו דחייב דמוקי לה רב חסדא במסרצין צו לנאת ואע"ג דאין מזהירין מן הדין הני מילי להלקותו ומיהו קשה היכי אתא צנו צקל וחומר מאחר כיון דאחר פטור במסרצין צו לנאת ואינו יולא ושמוא גלויי מילתא בעלמא הוא דפן יוסיף מיירי אפי' צבנו אע"ג דארבעים יכנו לא מיירי צבנו: **והאמר רב** ששת ביישו וכו'. תימא דבפ' החובל (ז"ק דף פו: ושם) צעי רבי אבא בר ממל ציישו יסן ומת מהו ולא איפשטיא והכא פריך בפשיטות ויש ספרים דגרסינן והאמר רב ששת ציישו יסן חייב ולא גרס ומת ולא נהירא דמה ענין יסן ליואל ליהרג ועוד מאי קמ"ל רב ששת במתניתין היא בפרק החובל⁽⁵⁾ המבציש את היסן חייב ור"ת גרס והאמר רב ששת ציישו חייב ואיואל ליהרג קאי מיהו אין כל כך מיהא אס לא הביא דברי רב ששת בפרק החובל למיפשטו היאך צעיא דכי האי גוונא אשכחן בנדירים בפרק אין צין המודר (ר' לה: ושם) דאיצטיא לן הנהו כהני שלוחי דידן או שלוחי דשמיא ולא מיימי התם דברי רב הונא צריה דרב יהושע דלמר בפרק קמא דקדושין (דף כג: ושם) הני כהני שלוחי דרשמנא ניניהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דאין לא מצנין עבדין ושלוחי דידן עבדי⁽⁶⁾: **הבהו הכאה שאין בה וכו'**. תימא אמאי לקי הא פן יוסיף לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד הוא דמיניה נפקא לן אזהרה למכה אציו כדאיכא בספרי וצירושלמי:

מקללק נמי מיחייב ור' יהודה יש לדקדק דפטור מדתנן צפ" כל הכלים (שבת ד' קכב:). ומיימי בסמוך דמחט של יד (מותר) ליעול זה את הקוז דמשמע ליה להש"ס דאיתא ככולי עלמא כי היאך דשליה שבת (ד' קמ:). דאמר'י אבל מוקףא מחמת חסרון כיס אפילו ר' שמעון מודה דתנן כל הכלים ניטלין בשבת

חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה ומנא ליה דמודה ר' שמעון זה אלא משמע ליה דבסתמא דהתם מודו כ"ע היכא דלא משכח פלוגתא וכיון דר' יהודה מחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה לא אפשר למישרי מחט של יד ליעול זה את את הקוז אי לאו משום דסבירא ליה מקללק בחצורה פטור ואע"ג דאמר'י צפ" כירה (שם דף מז:). דשמואל במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי יהודה וצפ" ספק אכל (כריעות דף יט:). מסיק ר"ג אליבא דשמואל הנח לחינוקות הוואל ומקללק בחצורה חייב לאו משום דסבירא ליה הכי לשמואל אלא אליבא דמאן דמחייב קאמר ותדע דבשליה האורג (שבת דף קו:). אמר שמואל כל פטורי בשבת פטור אבל אסור לצר מהני תלת דפטור ומותר המפסי מורסא ומנא לן דפטור ומותר דתנן מחט של יד (מותר) ליעול זה את את הקוז ומדשרי ליעול הקוז ש"מ דקסבר מקללק בחצורה פטור דמטעם מלאכה שאינה צריכה לגופה לא שרינא דהא סבירא ליה דחייב:

ורבי' שמעון האמר מלאכה שאינה

וכו'. הא דקיימא לן הלכה כר' שמעון בגרידה לאו שגגת סקילה היא דלא צבד חריץ הוא כללחר יד כדאיכא שלהי פ' כירה (שם דף מז: ושם) ועוד דאינה צריכה לגופה ועוד דאפי' לר' יהודה כל אין מתכוין דלא פסיק רישיה פטור מדאורייתא דלא הוי מלאכת מחשבת וכן משמע ציומא (דף נד:). גבי עששיות דאמר'י לירוף דרבנן פ"י כי האי משום דאין מתכוין ולא הוי מלאכת מחשבת והתירו משום דאין שבות במקדש

וכן מוכח בזהיה⁽⁷⁾ דהמכבד והמרצץ דהא רבנן דסבירא להו כרבי יהודה דבדר שאין מתכוין ופטרי אפילו ישוה גומות וכן בפרק ספק אכל (כריעות דף כ:). דמתעסק שאינו מתכוין למלאכה פטור כ"ש היכא דאינו מתכוין אלף לגרידה והא דמחייב רבי יהודה בכריעות נתכוין לכבות את העליונות והוצערו התחתונות מאליהן היינו התם

הא בבנו הא באחר. רוצה ללמד מכאן אזהרה למכה אציו דלא נפיק מפן יוסיף כיון דאינו מאוזה להכותו ומשמע בסמוך דאפי' ציוא ליהרג נפקא לן אזהרה לצנו דחייב דמוקי לה רב חסדא במסרצין צו לנאת ואע"ג דאין מזהירין מן הדין הני מילי להלקותו ומיהו קשה היכי אתא צנו צקל וחומר מאחר כיון דאחר פטור במסרצין צו לנאת ואינו יולא ושמוא גלויי מילתא בעלמא הוא דפן יוסיף מיירי אפי' צבנו אע"ג דארבעים יכנו לא מיירי צבנו: **והאמר רב** ששת ביישו וכו'. תימא דבפ' החובל (ז"ק דף פו: ושם) צעי רבי אבא בר ממל ציישו יסן ומת מהו ולא איפשטיא והכא פריך בפשיטות ויש ספרים דגרסינן והאמר רב ששת ציישו יסן חייב ולא גרס ומת ולא נהירא דמה ענין יסן ליואל ליהרג ועוד מאי קמ"ל רב ששת במתניתין היא בפרק החובל⁽⁸⁾ המבציש את היסן חייב ור"ת גרס והאמר רב ששת ציישו חייב ואיואל ליהרג קאי מיהו אין כל כך מיהא אס לא הביא דברי רב ששת בפרק החובל למיפשטו היאך צעיא דכי האי גוונא אשכחן בנדירים בפרק אין צין המודר (ר' לה: ושם) דאיצטיא לן הנהו כהני שלוחי דידן או שלוחי דשמיא ולא מיימי התם דברי רב הונא צריה דרב יהושע דלמר בפרק קמא דקדושין (דף כג: ושם) הני כהני שלוחי דרשמנא ניניהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דאין לא מצנין עבדין ושלוחי דידן עבדי⁽⁹⁾: **הבהו הכאה שאין בה וכו'**. תימא אמאי לקי הא פן יוסיף לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד הוא דמיניה נפקא לן אזהרה למכה אציו כדאיכא בספרי וצירושלמי:

פה.

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

מקללק נמי מיחייב ור' יהודה יש לדקדק דפטור מדתנן צפ" כל הכלים (שבת ד' קכב:). ומיימי בסמוך דמחט של יד (מותר) ליעול זה את הקוז דמשמע ליה להש"ס דאיתא ככולי עלמא כי היאך דשליה שבת (ד' קמ:). דאמר'י אבל מוקףא מחמת חסרון כיס אפילו ר' שמעון מודה דתנן כל הכלים ניטלין בשבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה ומנא ליה דמודה ר' שמעון זה אלא משמע ליה דבסתמא דהתם מודו כ"ע היכא דלא משכח פלוגתא וכיון דר' יהודה מחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה לא אפשר למישרי מחט של יד ליעול זה את את הקוז אי לאו משום דסבירא ליה מקללק בחצורה פטור ואע"ג דאמר'י צפ" כירה (שם דף מז:). דשמואל במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי יהודה וצפ" ספק אכל (כריעות דף יט:). מסיק ר"ג אליבא דשמואל הנח לחינוקות הוואל ומקללק בחצורה חייב לאו משום דסבירא ליה הכי לשמואל אלא אליבא דמאן דמחייב קאמר ותדע דבשליה האורג (שבת דף קו:). אמר שמואל כל פטורי בשבת פטור אבל אסור לצר מהני תלת דפטור ומותר המפסי מורסא ומנא לן דפטור ומותר דתנן מחט של יד (מותר) ליעול זה את את הקוז ומדשרי ליעול הקוז ש"מ דקסבר מקללק בחצורה פטור דמטעם מלאכה שאינה צריכה לגופה לא שרינא דהא סבירא ליה דחייב:

ורבי' שמעון האמר מלאכה שאינה
וכו'. הא דקיימא לן הלכה כר' שמעון בגרידה לאו שגגת סקילה היא דלא צבד חריץ הוא כללחר יד כדאיכא שלהי פ' כירה (שם דף מז: ושם) ועוד דאינה צריכה לגופה ועוד דאפי' לר' יהודה כל אין מתכוין דלא פסיק רישיה פטור מדאורייתא דלא הוי מלאכת מחשבת וכן משמע ציומא (דף נד:). גבי עששיות דאמר'י לירוף דרבנן פ"י כי האי משום דאין מתכוין ולא הוי מלאכת מחשבת והתירו משום דאין שבות במקדש

וכן מוכח בזהיה⁽⁷⁾ דהמכבד והמרצץ דהא רבנן דסבירא להו כרבי יהודה דבדר שאין מתכוין ופטרי אפילו ישוה גומות וכן בפרק ספק אכל (כריעות דף כ:). דמתעסק שאינו מתכוין למלאכה פטור כ"ש היכא דאינו מתכוין אלף לגרידה והא דמחייב רבי יהודה בכריעות נתכוין לכבות את העליונות והוצערו התחתונות מאליהן היינו התם

הא בבנו הא באחר. רוצה ללמד מכאן אזהרה למכה אציו דלא נפיק מפן יוסיף כיון דאינו מאוזה להכותו ומשמע בסמוך דאפי' ציוא ליהרג נפקא לן אזהרה לצנו דחייב דמוקי לה רב חסדא במסרצין צו לנאת ואע"ג דאין מזהירין מן הדין הני מילי להלקותו ומיהו קשה היכי אתא צנו צקל וחומר מאחר כיון דאחר פטור במסרצין צו לנאת ואינו יולא ושמוא גלויי מילתא בעלמא הוא דפן יוסיף מיירי אפי' צבנו אע"ג דארבעים יכנו לא מיירי צבנו: **והאמר רב** ששת ביישו וכו'. תימא דבפ' החובל (ז"ק דף פו: ושם) צעי רבי אבא בר ממל ציישו יסן ומת מהו ולא איפשטיא והכא פריך בפשיטות ויש ספרים דגרסינן והאמר רב ששת ציישו יסן חייב ולא גרס ומת ולא נהירא דמה ענין יסן ליואל ליהרג ועוד מאי קמ"ל רב ששת במתניתין היא בפרק החובל⁽⁸⁾ המבציש את היסן חייב ור"ת גרס והאמר רב ששת ציישו חייב ואיואל ליהרג קאי מיהו אין כל כך מיהא אס לא הביא דברי רב ששת בפרק החובל למיפשטו היאך צעיא דכי האי גוונא אשכחן בנדירים בפרק אין צין המודר (ר' לה: ושם) דאיצטיא לן הנהו כהני שלוחי דידן או שלוחי דשמיא ולא מיימי התם דברי רב הונא צריה דרב יהושע דלמר בפרק קמא דקדושין (דף כג: ושם) הני כהני שלוחי דרשמנא ניניהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דאין לא מצנין עבדין ושלוחי דידן עבדי⁽⁹⁾: **הבהו הכאה שאין בה וכו'**. תימא אמאי לקי הא פן יוסיף לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד הוא דמיניה נפקא לן אזהרה למכה אציו כדאיכא בספרי וצירושלמי:

שיכול

א [נמ"י פ"ה מהל' חובל הליא טוש"ע ח"מ סי' תכ סעי' א:].
יג ב מ"י פ"ה מהל' ממרים הל' יב ועיין בכ"מ סמג לאוזן ריט טוש"ע י"ד סי' רמא סעיף ד:
יד ג מ"י פ"ג מהל' חובל ומזיק הל' ג סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי' תכ סעיף לה:
טו ד מ"י שם פ"ה הלכה ג סמג שם טוש"ע שם סעיף ב:
טז ה מ"י פ"ה מהל' ממרים הלכה יב סמג לאוזן ריט טוש"ע י"ד סי' רמא סעיף ד:

עין משפּט‏
ג‏ר מצוה

א [נמ"י פ"ה מהל' חובל הליא טוש"ע ח"מ סי' תכ סעי' א:].
יג ב מ"י פ"ה מהל' ממרים הל' יב ועיין בכ"מ סמג לאוזן ריט טוש"ע י"ד סי' רמא סעיף ד:
יד ג מ"י פ"ג מהל' חובל ומזיק הל' ג סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי' תכ סעיף לה:
טו ד מ"י שם פ"ה הלכה ג סמג שם טוש"ע שם סעיף ב:
טז ה מ"י פ"ה מהל' ממרים הלכה יב סמג לאוזן ריט טוש"ע י"ד סי' רמא סעיף ד: